

ZAKON

O IZMENAMA ZAKONA O DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE

Član 1.

U Zakonu o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Službeni glasnik RS”, br. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14 – dr. zakon, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19, 153/20, 44/21, 118/21 i 138/22), u članu 45. stav 1. reči: „2023. godine” zamenjuju se rečima: „2024. godine”.

Član 2.

U članu 45v stav 1. reči: „2023. godine” zamenjuju se rečima: „2024. godine”.

Član 3.

Odredbe ovog zakona primenjivaće se od 1. januara 2024. godine.

Član 4.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 97. tač. 6. i 15. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, poreski sistem i finansiranje ostvarivanja prava i dužnosti Republike Srbije, utvrđenih Ustavom i zakonom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

- *Problemi koje zakon treba da reši, odnosno ciljevi koji se zakonom postižu*

Razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi da se, u cilju obezbeđivanja uslova za dalje sprovođenje sveobuhvatne reforme poslovnog okruženja i borbe protiv „sive ekonomije” stvore uslovi za efikasnije suzbijanje nelegalnog rada fizičkih lica, zapošljavanje, priliv investicija i privredni rast i sveukupno omogućavanje povoljnijih uslova privređivanja rasterećenjem privrednih subjekata. S tim u vezi, predložena su rešenja koja se odnose na produženje perioda primene postojećih olakšica za zapošljavanje novih lica.

U vezi sa merama podsticanja zapošljavanja, predloženo je i produženje perioda primene postojećih olakšica za zapošljavanje novih lica u vidu prava na povraćaj dela plaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje po osnovu zarade novozaposlenog lica u procentu od 65% do 75%, sa 31. decembra 2023. godine na 31. decembar 2024. godine. Ove mere podsticaja za zapošljavanje nezaposlenih lica odnose se na lica koja su na evidenciji kod Nacionalne službe za zapošljavanje, a za veliki broj poslodavaca koji su ih koristili u prethodnom periodu predstavljaju značajnu finansijsku olakšicu u poslovanju. Imajući u vidu da su mere u primeni od 1. jula 2014. godine, odnosno 1. januara 2016. godine, predlaže se produženje perioda primene olakšica i za period 2024. godine. Predloženim rešenjem postiže se kontinuitet u korišćenju olakšica i omogućava nastavak njihovog korišćenja i u narednom periodu, što je važno za poslodavce u vezi sa planiranjem troškova poslovanja.

Osnovna sadržina predloženih izmena Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Službeni glasnik RS”, br. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14 – dr. zakon, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19, 153/20, 44/21, 118/21 i 138/22 – u daljem tekstu: Zakon) odnosi se na produženje perioda primene postojećih olakšica za zapošljavanje novih lica.

- *Razmatrane mogućnosti da se problemi reše i bez donošenja zakona*

Imajući u vidu da je reč o elementima sistema i politike javnih prihoda koji se, saglasno odredbama Zakona o budžetskom sistemu („Službeni glasnik RS”, br. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – ispravka, 108/13, 142/14, 68/15 – dr. zakon, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 118/21 – dr. zakon i 138/22), uvode zakonom, to znači da se izmene i dopune tih elemenata mogu vršiti samo zakonom. Prema tome, kako se materija koja se uređuje ovim zakonom odnosi na doprinose za obavezno socijalno osiguranje i spada u zakonodavnu regulativu, nije razmatrano, niti je bilo osnova za razmatranje njenog uređenja drugim zakonom ili podzakonskim aktom.

- *Zašto je donošenje zakona najbolji način za rešavanje problema*

S obzirom da se radi o zakonskoj materiji, određena postojeća zakonska rešenja jedino je i moguće menjati i dopunjavati donošenjem zakona, tj. izmenama i dopunama zakona.

Uređivanjem materije doprinosa za obavezno socijalno osiguranje zakonom, daje se doprinos pravnoj sigurnosti i obezbeđuje javnosti dostupnost u pogledu vođenja fiskalne politike, s obzirom da se zakon kao opšti pravni akt objavljuje i stvara jednaka prava i obaveze za sve subjekte koji se nađu u istoj pravnoj situaciji.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Uz čl. 1. i 2. Predloga zakona

U vezi sa čl. 45. i 45v Zakona, kojima se uređuje pravo poslodavca na povraćaj dela plaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, u procentu od 65% do 75% po osnovu zarade novozaposlenih lica, predlaže se produženje perioda primene postojećih olakšica. Kako olakšice ističu zaključno sa 31. decembrom 2023. godine, predlaže se produženje perioda njihove primene na 31. decembar 2024. godine.

Uz član 3. Predloga zakona

Precizira se početak primene ovog zakona.

Uz član 4. Predloga zakona

Predlaže se da ovaj zakon stupi na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. ANALIZA EFEKATA ZAKONA

Imajući u vidu obim korišćenja olakšica u prethodnom periodu i efekat na budžet Republike Srbije, očekuje se da će predloženo rešenje po osnovu olakšica čije produženje je predloženo ovim zakonom, iznositi kao i prethodnih godina oko 6 milijardi dinara bruto gubitka prihoda, a koji se smatra opravdanim imajući u vidu efekte u smislu podsticanja zapošljavanja.

Ključna pitanja za analizu postojećeg stanja i pravilno definisanje promene koja se predlaže

1) Koji pokazatelji se prate u oblasti, koji su razlozi zbog kojih se ovi pokazatelji prate i koje su njihove vrednosti? Da li se u predmetnoj oblasti sprovodi ili se sprovodio dokument javne politike ili propis? Predstaviti rezultate sprovođenja tog dokumenta javne politike ili propisa i obrazložiti zbog čega dobijeni rezultati nisu u skladu sa planiranim vrednostima.

Osnovni dokumenti javnih politika koji se sprovode su Revidirana fiskalna strategija za 2023. godinu sa projekcijama za 2024. i 2025. godinu („Službeni glasnik RS”, broj 128/22 – u daljem tekstu: Revidirana fiskalna strategija), Fiskalna strategija za 2024. godinu sa projekcijama za 2025. i 2026. godinu (u daljem tekstu: Fiskalna strategija) i Program ekonomskih reformi za period od 2023. do 2025. godine (u

daljem tekstu: Program ekonomskih reformi). Pored njih sprovodi se i Strategija zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. godine („Službeni glasnik RS”, br- 18/21 i 36/21 – ispravka).

U pogledu fiskalnog okvira za period od 2023. do 2025. godine predviđen je nastavak smanjenja ukupnog poreskog opterećenja rada čime se dodatno rasterećuje privreda, odnosno povećava konkurentnost privatnog sektora.

Izmene Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje u prethodnom periodu bile su, između ostalog, usmerene na smanjenje fiskalnog opterećenja prihoda koje fizička lica ostvare po osnovu rada.

U predmetnim strateškim dokumentima navedeno je da će fiskalna politika u narednom periodu biti fokusirana na nastavak smanjenja ukupnog poreskog opterećenja rada čime se dodatno rasterećuje privreda, odnosno povećava konkurentnost privatnog sektora.

Program ekonomskih reformi sadrži srednjoročni okvir makroekonomske i fiskalne politike kao i detaljan prikaz strukturnih reformi koje treba da doprinesu povećanju konkurentnosti nacionalne ekonomije, stvaranju privrednog rasta i razvoja, kreiranju novih radnih mesta i uslova za bolji život građana.

Prema Programu ekonomskih reformi, koji se u velikoj meri oslanja na Fiskalnu strategiju, strukturne reforme, u skladu sa smernicama Evropske komisije, organizovane su u 13 ključnih oblasti: upravljanje javnim finansijama; zelena tranzicija; digitalna transformacija; poslovno okruženje i smanjenje sive ekonomije; istraživanje, razvoj i inovacije; reforme u oblasti ekonomskih integracija; reforma tržišta energetike; reforma tržišta transporta; poljoprivreda, industrija i usluge; obrazovanje i veštine; zapošljavanje i tržište rada; socijalna zaštita i inkluzija; sistem zdravstvene zaštite, a prikazane su u 22 strukturne reforme.

U Strategiji zapošljavanja navedeno je da je potrebno ostvariti kontinuitet u sprovođenju politike zapošljavanja, a kao jedan od ključnih problema koje je potrebno rešiti sprovođenjem ove strategije je i visoko poresko opterećenje zarada.

Predloženim izmenama Zakona postigli bi se ciljevi koji su postavljeni u navedenim dokumentima javnih politika.

Kako bi se postigao kontinuitet u sprovođenju politike zapošljavanja, predloženim izmenama zakona produžen je period primene postojećih olakšica za zapošljavanje novih lica u vidu prava na povraćaj dela plaćenih doprinosa po osnovu zarade novozaposlenog lica u procentu od 65% do 75%, sa 31. decembra 2023. godine na 31. decembar 2024. godine.

Predložena rešenja imaju za cilj nastavak povećanja zaposlenosti, stvaranje uslova za suzbijanje „sive ekonomije” i stvaranje podsticajnog ambijenta za rast i razvoj.

2) Koji su važeći propisi i dokumenti javnih politika od značaja za promenu koja se predlaže i u čemu se taj značaj ogleda?

Osnovni dokumenti javnih politika koji su od značaja za predložene izmene su Revidirana fiskalna strategija, Fiskalna strategija i Program ekonomskih reformi.

Kako je Revidiranom fiskalnom strategijom i Fiskalnom strategijom predviđen nastavak smanjenja ukupnog fiskalnog opterećenja rada, to se predloženim produženjem postojećih olakšica za zapošljavanje i u narednom periodu omogućava da poslodavci koji ih koriste smanje fiskalno opterećenje zarada i troškove po osnovu zarada zaposlenih za koje koriste olakšice.

U Programu ekonomskih reformi u vezi sa srednjoročnim i makroekonomskim scenarijem, navedeno je, između ostalog, da će se nastaviti smanjivanje broja zaposlenih u sivoj zoni i njihovo prevođenje u status formalno zaposlenih. Produženjem perioda važenja postojećih olakšica za zapošljavanje novozaposlenih

lica daje se podsticaj zapošljavanju i postiže se efikasnija borba protiv sive ekonomije.

Postojeće olakšice su koncipirane na način da daju podsticaj zapošljavanju novih lica kroz povraćaj dela plaćenih doprinosa po osnovu zarade novozaposlenog lica. Ova olakšica je u sadejstvu sa istovrsnom poreskom olakšicom koja je propisana u oblasti poreza na dohodak građana, čiji je period primene produžen saglasno zakonu kojim se uređuje ta oblast. Na ovaj način se realizuje kontinuitet u sprovođenju politike zapošljavanja, što je navedeno u Strategiji zapošljavanja.

3) Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose? Predstaviti uzroke i posledice problema.

Postojeće olakšice za zapošljavanje imajući u vidu povoljne uslove za njihovo korišćenje, mogle bi da budu korišćene u većem obimu, pa je predloženo produženje perioda njihovog važenja sa 2023. godine na 2024. godinu.

4) Koja se promena predlaže? Da li je promena zaista neophodna i u kom obimu?

Predloženo je i produženje perioda primene postojećih olakšica za zapošljavanje novih lica u vidu prava na povraćaj dela plaćenih doprinosa po osnovu zarade novozaposlenog lica u procentu od 65% do 75%, sa 31. decembra 2023. godine na 31. decembar 2024. godine. Ova mera podsticaja za zapošljavanje nezaposlenih lica odnosi se na lica koji su na evidenciji kod Nacionalne službe za zapošljavanje, i za veliki broj poslodavaca koji su ih koristili u prethodnom periodu predstavlja značajnu finansijsku olakšicu u poslovanju.

Prema podacima Poreske uprave ove olakšice je koristilo i u 2020. godini, kao i u 2021. godini oko 21.500 poslodavaca za oko 64.000 zaposlenih, u 2022. godini oko 20.500 poslodavaca za oko 59.100 zaposlenih, a u prvoj polovini 2023. godine 15.300 poslodavaca za oko 41.800 zaposlenih.

Olakšica	2020. godina		2021. godina	
	Broj poslodavaca	Broj fizičkih lica	Broj poslodavaca	Broj fizičkih lica
21v ZPDG i 45. ZDOSO (ukupno)	19.678	53.071	19.709	53.082
21d ZPDG i 45v ZDOSO (OL 21)	1.802	10.870	1.623	10.884

Olakšica	2022. godina		01.2023 - 06.2023. godine	
	Broj poslodavaca	Broj fizičkih lica	Broj poslodavaca	Broj fizičkih lica
21v ZPDG i 45. ZDOSO (ukupno)	19.066	49.826	14.240	35.116
21d ZPDG i 45v ZDOSO (OL 21)	1.461	9.223	1.091	6.661

Imajući u vidu navedene podatke, u pogledu broja poslodavaca koji su koristili olakšice i broja zaposlenih po osnovu čijeg zapošljavanja su poslodavci koristili olakšice, u 2020. i 2021. godini nije bilo promena. Imajući u vidu da je u 2022. godini došlo do određenog smanjenja broja poslodavaca koji su koristili olakšice i broja zaposlenih po osnovu čijeg zapošljavanja su bile korišćene, ističemo da su u 2022. godini (shodno Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje „Službeni glasnik RS”, broj 118/21), u cilju daljeg podsticanja zapošljavanja, u primeni dve nove olakšice. Naime, uvedena je nova olakšica za poslodavce po osnovu zarade novozaposlenog lica (oslobođanje od obaveze plaćanja 100% doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje po osnovu zarade novozaposlenog lica), kao i olakšica po osnovu zarade lica koja su neposredno angažovana na poslovima istraživanja i razvoja (oslobođenje od plaćanja 100% doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje po osnovu zarade lica koja su neposredno angažovana na poslovima istraživanja i razvoja). Doprinosi se plaćaju iz budžeta Republike Srbije.

Predloženim rešenjem postiže se kontinuitet u korišćenju olakšica, što je naročito važno za poslodavce u planiranju troškova poslovanja.

5) Na koje ciljne grupe će uticati predložena izmena? Utvrditi i predstaviti ciljne grupe na koje će promena imati neposredan odnosno posredan uticaj.

Predložena rešenja uticaće na poslodavce kao i na fizička lica koja nisu zaposlena i radno angažovana.

Produženjem postojećih olakšica poslodavcima iz privatnog sektora daje se mogućnost da nastave sa korišćenjem postojećih fiskalnih podsticaja, a sve u cilju stvaranja pretpostavki kako bi se investiralo u radna mesta i zapošljavalo više lica. Ovim olakšicama u narednom periodu omogućava se zapošljavanje novih lica a poslodavcima smanjenje troškova po osnovu njihovih zarada jer se oslobođenje ostvaruje kao pravo na povraćaj dela plaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

6) Da li postoje važeći dokumenti javnih politika kojima bi se mogla ostvariti željena promena i o kojim dokumentima se radi?

Ne postoje važeći dokumenti javnih politika kojima bi se mogla u potpunosti ostvariti promena predložena ovim zakonom.

7) Da li je promenu moguće ostvariti primenom važećih propisa?

S obzirom da se radi o zakonskoj materiji, određena postojeća zakonska rešenja jedino je i moguće menjati i dopunjavati donošenjem zakona. Primenom važećih propisa nemoguće je ostvarivanje željenih izmena u potpunosti, što je i razlog za donošenje ovog zakona.

8) Kvantitativno (numerički, statistički) predstaviti očekivane trendove u predmetnoj oblasti, ukoliko se odustane od intervencije („status quo”).

U slučaju nedonošenja ovog zakona to bi bilo destimulativno za zapošljavanje novih lica. Takođe, uticalo bi na mogućnost smanjenja troškova po osnovu zarada kod poslodavaca koji koriste ili bi koristili predmetne olakšice, kao i na stvaranje podsticajnog okruženja za poslovanje privrednih subjekata.

9) Kakvo je iskustvo u ostvarivanju ovakvih promena u poređenju sa iskustvom drugih država, odnosno lokalnih samouprava (ako je reč o javnoj politici ili aktu lokalne samouprave)?

U ovom trenutku nije moguće primeniti iskustvo drugih država, imajući u vidu da se radi o doprinosu stvaranju podsticajnog okruženja za poslovanje privrednih subjekata različitim olakšica koje su prilagođene potrebama domaćeg privrednog ambijenta.

Ključna pitanja za utvrđivanje ciljeva

1) Zbog čega je neophodno postići željenu promenu na nivou društva? (odgovorom na ovo pitanje definiše se opšti cilj).

Kao glavni ciljevi i smernice ekonomske politike u narednom periodu, imajući u vidu pomenuta osnovna dokumenta javne politike, opredeljeno je da će fiskalna politika u narednom periodu biti fokusirana na nastavak smanjenja ukupnog poreskog opterećenja rada čime se dodatno rasterećuje privreda, odnosno povećava konkurentnost privatnog sektora. Mere fiskalne prirode koje su obuhvaćene kroz predložene izmene zakona predstavljaju aktivnosti čiji normativni okvir treba da stvori uslove za planirano stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta za poslovanje privrednih subjekata i povećanje zaposlenosti.

2) Šta se predmetnom promenom želi postići? (odgovorom na ovo pitanje definišu se posebni ciljevi, čije postizanje treba da dovode do ostvarenja opšteg cilja. U odnosu na posebne ciljeve, formulišu se mere za njihovo postizanje).

Predmetnom promenom je potrebno doprineti dodatnom rasterećenju privrede, povećanju konkurentnosti nacionalne ekonomije, stvaranju uslova za privredni rast i razvoj, kreiranje novih radnih mesta i borbi protiv sive ekonomije.

3) Da li su opšti i posebni ciljevi usklađeni sa važećim dokumentima javnih politika i postojećim pravnim okvirom, a pre svega sa prioritarnim ciljevima Vlade?

Opšti i posebni ciljevi su usklađeni sa važećim dokumentima javnih politika, i to prvenstveno sa Revidiranom fiskalnom strategijom, Fiskalnom strategijom i Programom ekonomskih reformi, kao i Strategijom zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. godine.

4) Na osnovu kojih pokazatelja učinka će biti moguće utvrditi da li je došlo do ostvarivanja opštih odnosno posebnih ciljeva?

Ostvarivanje opštih, odnosno posebnih ciljeva moći će da se oceni praćenjem kretanja zaposlenosti, kao i brojem poslodavaca koji koriste ili započinju sa korišćenjem olakšica.

Ključna pitanja za identifikovanje opcija javnih politika

1) Koje relevantne opcije (alternativne mere, odnosno grupe mera) za ostvarenje cilja su uzete u razmatranje? Da li je razmatrana „status quo” opcija?

„Status quo” opcija nije razmatrana, imajući u vidu da je potrebno dalje fiskalno rasterećenje prihoda po osnovu rada i stvaranje podsticajnog okruženja za poslovanje privrednih subjekata. U odabiru opcija tražilo se najoptimalnije rešenje za ostvarenje postavljenih ciljeva.

2) Da li su, pored regulatornih mera, identifikovane i druge opcije za postizanje željene promene i analizirani njihovi potencijalni efekti?

S obzirom na to da su predložena rešenja normativnog karaktera, ne postoji mogućnost da se postavljeni ciljevi ostvare bez donošenja zakona, pa nisu razmatrane druge opcije.

3) Da li su, pored restriktivnih mera (zabrane, ograničenja, sankcije i slično) ispitane i podsticajne mere za postizanje posebnog cilja?

Predložene izmene su podsticajnog karaktera. Produženjem perioda važenja postojećih olakšica dao bi se dodatni podsticaj poslodavcima da zapošljavaju nova lica.

4) Da li su u okviru razmatranih opcija identifikovane institucionalno upravljačko organizacione mere koje je neophodno sprovesti da bi se postigli posebni ciljevi?

U okviru predloženih rešenja nisu identifikovane institucionalno upravljačko organizacione mere.

5) Da li se promena može postići kroz sprovođenje informativno-edukativnih mera?

S obzirom da se radi o zakonskoj materiji, određena postojeća zakonska rešenja jedino je i moguće menjati i dopunjavati donošenjem zakona. Promena se ne može postići sprovođenjem informativno-edukativnih mera.

6) Da li ciljne grupe i druge zainteresovane strane iz civilnog i privatnog sektora mogu da budu uključene u proces sprovođenja javne politike, odnosno propisa ili se problem može rešiti isključivo intervencijom javnog sektora?

Imajući u vidu da su predložena rešenja normativnog karaktera, nema mogućnosti da se željeni ciljevi postignu bez donošenja zakona, odnosno bez intervencije javnog sektora.

7) Da li postoje raspoloživi, odnosno potencijalni resursi za sprovođenje identifikovanih opcija?

Nadležni organi poseduju resurse za sprovođenje predloženih izmena.

8) Koja opcija je izabrana za sprovođenje i na osnovu čega je procenjeno da će se tom opcijom postići željena promena i ostvarenje utvrđenih ciljeva?

Produženjem perioda primene podsticajnih mera postiglo bi se dalje stvaranje povoljnog ambijenta za poslovanje privrednih subjekata.

Ključna pitanja za analizu finansijskih efekata

1) Kakve će efekte izabrana opcija imati na javne prihode i rashode u srednjem i dugom roku?

Produženje perioda primene podsticajne mere oslobođenja od plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje imaće negativan efekat na budžetske

prihode, ali se očekuje da kroz povećanje zarada i rast zaposlenosti i s tim u vezi plaćanjem javnih prihoda bude nadoknađen ovaj gubitak.

2) Da li je finansijske resurse za sprovođenje izabrane opcije potrebno obezbediti u budžetu, ili iz drugih izvora finansiranja i kojih?

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije.

3) Kako će sprovođenje izabrane opcije uticati na međunarodne finansijske obaveze?

/

4) Koliki su procenjeni troškovi uvođenja promena koji proističu iz sprovođenja izabrane opcije (osnivanje novih institucija, restrukturiranje postojećih institucija i obuka državnih službenika) iskazani u kategorijama kapitalnih troškova, tekućih troškova i zarada?

/

5) Da li je moguće finansirati rashode izabrane opcije kroz redistribuciju postojećih sredstava?

/

6) Kakvi će biti efekti sprovođenja izabrane opcije na rashode drugih institucija?

/

Ključna pitanja za analizu ekonomskih efekata

1) Koje troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati privredi, pojedinoj grani, odnosno određenoj kategoriji privrednih subjekata?

Predloženim produženjem perioda primene postojećih olakšica za zapošljavanje takođe će se uticati na smanjenje troškova u privredi, tj. za poslodavce koji budu koristili te mere.

2) Da li izabrana opcija utiče na konkurentnost privrednih subjekata na domaćem i inostranom tržištu (uključujući i efekte na konkurentnost cena) i na koji način?

Produženjem perioda primene postojećih olakšica za zapošljavanje poslodavci će imati manji trošak poslovanja, što bi trebalo da ima povoljan efekat na konkurentnost privrednih subjekata na domaćem i inostranom tržištu.

3) Da li izabrane opcije utiču na uslove konkurencije i na koji način?

Predložene izmene bi trebalo da imaju povoljan uticaj na konkurentnost privrednih subjekata na domaćem i inostranom tržištu.

4) Da li izabrana opcija utiče na transfer tehnologije i/ili primenu tehničko-tehnoloških, organizacionih i poslovnih inovacija i na koji način?

Predloženo produženje perioda primene postojećih olakšica trebalo bi da podsticajno utiče na razvoj inovacionih delatnosti, kao i delatnosti istraživanja i razvoja.

5) Da li izabrana opcija utiče na društveno bogatstvo i njegovu raspodelu i na koji način?

/

6) Kakve će efekte izabrana opcija imati na kvalitet i status radne snage (prava, obaveze i odgovornosti), kao i prava, obaveze i odgovornosti poslodavaca?

Predmetnim zakonom ne uređuje se radnopravni status zaposlenih i poslodavaca.

Jedan od ciljeva izmena zakona je borba protiv „sive ekonomije”, odnosno stvaranje uslova za efikasnije suzbijanje nelegalnog rada fizičkih lica podsticanjem zapošljavanja. Postojeće olakšice za zapošljavanje kojima je produžen period primene pomoći će u ostvarenju tog cilja.

Ključna pitanja za analizu efekata na društvo

1) Kolike troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati građanima?

Predložena zakonska rešenja ne stvaraju dodatne troškove građanima i privredi.

Pored toga, predloženim produženjem perioda primene postojećih olakšica takođe će se uticati na smanjenje troškova u privredi, tj. za poslodavce koji budu koristili te mere.

2) Da li će efekti realizacije izabrane opcije štetno uticati na neku specifičnu grupu populacije i da li će to negativno uticati na uspešno sprovođenje te opcije, kao i koje mere treba preduzeti da bi se ovi rizici sveli na minimum?

Predložena rešenja nisu koncipirana tako da podstiču neku specifičnu grupu populacije i imaju za cilj razvoj povoljnog poslovnog ambijenta za poslovanje privrednih subjekata.

3) Na koje društvene grupe, a posebno na koje osetljive društvene grupe, bi uticale mere izabrane opcije i kako bi se taj uticaj ogledao (pre svega na siromašne i socijalno isključene pojedince i grupe, kao što su osobe sa invaliditetom, deca, mladi, žene, stariji preko 65 godina, pripadnici romske nacionalne manjine, neobrazovani, nezaposleni, izbegla i interno raseljena lica i stanovništvo ruralnih sredina i druge osetljive društvene grupe)?

/

4) Da li bi i na koji način izabrana opcija uticala na tržište rada i zapošljavanje, kao i na uslove za rad (npr. promene u stopama zaposlenosti, otpuštanje tehnoloških viškova, ukinuta ili novoformirana radna mesta, postojeća prava i obaveze radnika, potrebe za prekvalifikacijama ili dodatnim obukama koje nameće tržište rada, rodnu ravnopravnost, ranjive grupe i oblike njihovog zapošljavanja i slično)?

Predložena rešenja ne stvaraju troškove ni građanima ni privredi, s obzirom da imaju za cilj dalje stvaranje uslova za priliv investicija, zapošljavanje i privredni rast kroz obezbeđivanje povoljnijih uslova privređivanja rasterećenjem privrednih subjekata.

Pored toga, predloženim rešenjima podstiče se legalno zapošljavanje i samim tim poboljšanje položaja lica koja su nezaposlena.

5) Da li izabrane opcije omogućavaju ravnopravan tretman, ili dovode do direktne ili indirektno diskriminacije različitih kategorija lica (npr. na osnovu nacionalne pripadnosti, etničkog porekla, jezika, pola, rodnog identiteta, invaliditeta, starosne dobi, seksualne orijentacije, bračnog statusa ili drugih ličnih svojstava)?

Predložena rešenja omogućavaju ravnopravan tretman i ne dovode do diskriminacije.

6) Da li bi izabrana opcija mogla da utiče na cene roba i usluga i životni standard stanovništva, na koji način i u kojem obimu?

/

7) Da li bi se realizacijom izabranih opcija pozitivno uticalo na promenu socijalne situacije u nekom određenom regionu ili okrugu i na koji način?

Predložena rešenja nisu koncipirana tako da podstiču razvoj određenog regiona, već tako da se primenjuju na celokupnoj teritoriji Republike Srbije.

8) Da li bi se realizacijom izabrane opcije uticalo na promene u finansiranju, kvalitetu ili dostupnosti sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema ili sistema obrazovanja, posebno u smislu jednakog pristupa uslugama i pravima za osetljive grupe i na koji način?

Ne očekuje se uticaj na promene u finansiranju, kvalitetu ili dostupnosti sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema ili sistema obrazovanja.

Ključna pitanja za analizu upravljačkih efekata

1) Da li se izabranom opcijom uvode organizacione, upravljačke ili institucionalne promene i koje su to promene?

Izabranom opcijom ne uvode se organizacione, upravljačke ili institucionalne promene.

2) Da li postojeća javna uprava ima kapacitet za sprovođenje izabrane opcije (uključujući i kvalitet i kvantitet raspoloživih kapaciteta) i da li je potrebno preduzeti određene mere za poboljšanje tih kapaciteta?

Poreska uprava ima kapacitet za sprovođenje izabrane opcije imajući u vidu da se produžava period primene podsticajnih mera koje su već u primeni.

3) Da li je za realizaciju izabrane opcije bilo potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora (npr. proširenje, ukidanje, promene funkcija/hijerarhije, unapređenje tehničkih i ljudskih kapaciteta i sl.) i u kojem vremenskom periodu je to potrebno sprovesti?

Za realizaciju nije bilo potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora.

4) Da li je izabrana opcija u saglasnosti sa važećim propisima, međunarodnim sporazumima i usvojenim dokumentima javnih politika?

Izabrana opcija je u saglasnosti sa važećim propisima, međunarodnim sporazumima i usvojenim dokumentima javnih politika.

5) Da li izabrana opcija utiče na vladavinu prava i bezbednost?

Izabranom opcijom povećava se pravna sigurnost obveznika. Definisanjem jasnih uslova za ostvarivanje olakšica za zapošljavanje doprinosi se većoj pravnoj sigurnosti poreskih obveznika i izvesnosti u pogledu elemenata poreskoprog odnosa.

6) Da li izabrana opcija utiče na odgovornost i transparentnost rada javne uprave i na koji način?

Izabrana opcija, kojom se jasno uređuje ostvarivanje prava i obaveza obveznika, utiče se na odgovornost i transparentnost rada javne uprave koja u pogledu prava i obaveze iz poreskoprog odnosa primenjuje odredbe zakona i drugih propisa saglasno načelu zakonitosti.

7) Koje dodatne mere treba sprovesti i koliko vremena će biti potrebno da se sprovede izabrana opcija i obezbedi njeno kasnije dosledno sprovođenje, odnosno njena održivost?

Nije potrebno sprovesti dodatne mere, kao i sačinjavanje odgovarajućih uputstava, instrukcija i dr.

Ključna pitanja za analizu rizika

1) Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđena podrška svih ključnih zainteresovanih strana i ciljnih grupa? Da li je sprovođenje izabrane opcije prioritet za donosiocce odluka u narednom periodu (Narodnu skupštinu, Vladu, državne organe i slično)?

Predložena rešenja imaju za cilj dalje stvaranje uslova za priliv investicija, zapošljavanje i privredni rast kroz obezbeđivanje povoljnijih uslova privređivanja rasterećenjem privrednih subjekata. Pozitivne posledice donošenja ovog zakona odnose se na stvaranje uslova za zapošljavanje. Pored toga, predloženim rešenjima podstiče se legalno zapošljavanje i samim tim poboljšanje položaja lica koja su nezaposlena.

2) Da li su obezbeđena finansijska sredstva za sprovođenje izabrane opcije? Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđeno dovoljno vremena za sprovođenje postupka javne nabavke ukoliko je ona potrebna?

/

3) Da li postoji još neki rizik za sprovođenje izabrane opcije?

/

Informacije o sprovedenim konsultacijama:

U pogledu primene predloženih zakonskih rešenja u toku izrade ovog zakona izvršene su konsultacije sa Poreskom upravom, kao relevantnim organom državne uprave od koje je dobijeno pozitivno mišljenje.

Ovaj zakon je u postupku pripreme dostavljen nadležnim ministarstvima i drugim nadležnim organima, tako da je zainteresovanim stranama pružena prilika da se izjasne o predloženom zakonu.

Informacije o bitnim elementima administrativnog postupka koji se uređuje propisom:

Predloženim izmenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ne vrši se izmena postojećih administrativnih postupaka, niti se uvode novi administrativni postupci.

VI. PREGLED ODREDBA ZAKONA O DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE KOJE SE MENJAJU

Član 45.

Poslodavac - pravno lice, preduzetnik, preduzetnik paušalac ili preduzetnik poljoprivrednik, koji zaposli novo lice ima pravo na povraćaj dela plaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, na teret zaposlenog i na teret poslodavca, po osnovu zarade za novozaposleno lice, isplaćene zaključno sa 31. decembrom ~~2023.~~ godine 2024. GODINE.

Novozaposlenim licem iz stava 1. ovog člana smatra se lice sa kojim je poslodavac zaključio ugovor o radu u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi, koje je prijavio na obavezno socijalno osiguranje u Centralni registar obaveznog socijalnog osiguranja i koje je pre zasnivanja radnog odnosa kod Nacionalne službe za zapošljavanje bilo bez prekida prijavljeno kao nezaposleno najmanje šest meseci, a lice koje se smatra pripravnikom najmanje tri meseca.

Novozaposlenim licem iz stava 1. ovog člana ne smatra se lice koje je pre zasnivanja radnog odnosa bilo zaposleno kod poslodavca koji je povezano lice sa poslodavcem kod koga zasniva radni odnos, odnosno kod poslodavca koji bi, da nije prestao da postoji, bio povezano lice sa poslodavcem kod koga novozaposleno lice zasniva radni odnos, nezavisno od toga da li je postojao prekid radnog odnosa.

Povezano lice, u smislu ovog zakona, je lice koje se smatra povezanim licem u smislu zakona kojim se uređuje porez na dobit pravnih lica.

Olakšicu iz stava 1. ovog člana može ostvariti poslodavac ako se zasnivanjem radnog odnosa sa novozaposlenim licem poveća broj zaposlenih kod poslodavca u odnosu na broj zaposlenih na dan 31. marta 2014. godine.

Olakšicu iz stava 1. ovog člana može da koristi i poslodavac koji započne obavljanje delatnosti posle 31. marta 2014. godine.

Poslodavac ima pravo na povraćaj plaćenih doprinosa iz stava 1. ovog člana, i to:

1) 65% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje jednim, a najviše sa devet novozaposlenih lica;

2) 70% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje 10, a najviše sa 99 novozaposlenih lica;

3) 75% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje 100 novozaposlenih lica.

Zbir iznosa plaćenog doprinosa za koji poslodavac ima pravo na povraćaj prema stavu 7. ovog člana i iznosa plaćenog doprinosa za koji poslodavac nema pravo na povraćaj, predstavlja iznos ukupno plaćene obaveze doprinosa po osnovu zarade za novozaposleno lice.

Povraćaj plaćenih doprinosa iz stava 7. ovog člana vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju poreski postupak i poreska administracija, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahteva za povraćaj nadležnom poreskom organu.

Zahtev za povraćaj plaćenih doprinosa iz stava 9. ovog člana podnosi se na propisanom obrascu.

Poslodavac koji za određeno lice koristi bilo koju vrstu podsticaja koji su uređeni odgovarajućim zakonom, osim u skladu sa odredbom zakona kojim se uređuje porez na dohodak građana koja se odnosi na istu vrstu olakšice, po osnovu zasnivanja radnog odnosa sa tim licem nema pravo da za to lice ostvari olakšicu iz ovog člana.

Olakšicu iz ovog člana ne mogu ostvariti državni organi i organizacije, Zaštitnik građana, Poverenik za zaštitu ravnopravnosti, Državna revizorska institucija, Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, Agencija za borbu protiv korupcije, Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki, Komisija za zaštitu konkurencije, Komisija za hartije od vrednosti, Fiskalni savet, Republička radiodifuzna agencija, Agencija za energetiku

Republike Srbije i druge javne agencije, javna preduzeća, javne službe i drugi direktni ili indirektni budžetski korisnici, odnosno korisnici javnih sredstava.

Obrazac iz stava 10. ovog člana propisuje ministar nadležan za poslove finansija, podzakonskim aktom kojim je propisan obrazac za istovrsnu olakšicu saglasno zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana.

Član 45v

Poslodavac - pravno lice koje se u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo razvrstava u mikro i mala pravna lica, kao i preduzetnik, preduzetnik paušalac ili preduzetnik poljoprivrednik, koji zasnjuje radni odnos sa najmanje dva nova lica, ima pravo na povraćaj 75% plaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, na teret zaposlenog i na teret poslodavca, po osnovu zarade za novozaposleno lice, isplaćene zaključno sa 31. decembrom ~~2023. godine~~ 2024. GODINE.

Novozaposlenim licem iz stava 1. ovog člana smatra se lice sa kojim je poslodavac zaključio ugovor o radu u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi, koje je prijavio na obavezno socijalno osiguranje u Centralni registar obaveznog socijalnog osiguranja i koje je pre zasnivanja radnog odnosa kod Nacionalne službe za zapošljavanje bilo bez prekida prijavljeno kao nezaposleno najmanje šest meseci, a lice koje se smatra pripravnikom najmanje tri meseca.

Novozaposlenim licem iz stava 1. ovog člana ne smatra se lice koje je pre zasnivanja radnog odnosa bilo zaposleno kod poslodavca koji je povezano lice sa poslodavcem kod koga zasniva radni odnos, odnosno kod poslodavca koji bi, da nije prestao da postoji, bio povezano lice sa poslodavcem kod koga novozaposleno lice zasniva radni odnos, nezavisno od toga da li je postojao prekid radnog odnosa.

Poslodavac koji od 1. januara 2016. godine zasnjuje radni odnos sa jednim novozaposlenim, pa u narednom periodu zasnjuje radni odnos i sa drugim novozaposlenim licem, može koristiti olakšicu za prvog novozaposlenog tek po zasnivanju radnog odnosa sa drugim novozaposlenim licem, s tim da pravo na povraćaj plaćenih doprinosa za prvog novozaposlenog može da ostvari za zaradu koju je tom licu isplatio za mesec u kome je stekao uslov za korišćenje poreske olakšice.

Olakšicu iz stava 1. ovog člana može da ostvari poslodavac ako se zasnivanjem radnog odnosa sa novozaposlenim licem poveća broj zaposlenih najmanje za dva u odnosu na broj zaposlenih koji je poslodavac imao na dan 31. oktobra 2015. godine.

Ako je u periodu od 31. oktobra 2015. godine do 31. decembra 2015. godine poslodavac povećao broj zaposlenih u odnosu na broj zaposlenih na dan 31. oktobra 2015. godine, olakšicu za novozaposlene sa kojima je zasnovao radni odnos od 1. januara 2016. godine može da koristi počev od meseca u kome je stekao uslov za korišćenje olakšice.

Ako je u periodu od 31. oktobra 2015. godine do 31. decembra 2015. godine poslodavac smanjio broj zaposlenih u odnosu na broj zaposlenih na dan 31. oktobra 2015. godine, olakšicu za novozaposlene sa čijim zasnivanjem radnog odnosa poveća broj zaposlenih u odnosu na broj koji bi bio da nije smanjio broj zaposlenih u periodu od 31. oktobra 2015. godine do 31. decembra 2015. godine, može da koristi počev od meseca u kome je stekao uslov za korišćenje olakšice.

Olakšicu iz stava 1. ovog člana može da koristi i poslodavac koji započne obavljanje delatnosti posle 31. oktobra 2015. godine.

Povraćaj plaćenih doprinosa iz stava 1. ovog člana vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju poreski postupak i poreska administracija, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahteva za povraćaj nadležnom poreskom organu.

Zahtev za povraćaj plaćenih doprinosa iz stava 9. ovog člana podnosi se na propisanom obrascu.

Poslodavac koji za određeno lice koristi bilo koju vrstu podsticaja koji su uređeni odgovarajućim zakonom, osim u skladu sa odredbom zakona kojim se uređuje porez na dohodak građana koja se odnosi na istu vrstu olakšice, po osnovu zasnivanja radnog odnosa sa tim licem nema pravo da za to lice ostvari olakšicu iz ovog člana.

Olakšicu iz ovog člana ne mogu ostvariti državni organi i organizacije, javne agencije, javna preduzeća, javne službe i drugi direktni ili indirektni budžetski korisnici, odnosno korisnici javnih sredstava.

Obrazac iz stava 10. ovog člana propisuje ministar nadležan za poslove finansija, podzakonskim aktom kojim je propisan obrazac za istovrsnu olakšicu saglasno zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana.

SAMOSTALNI ČLANOVI PREDLOGA ZAKONA

ČLAN 3.

ODREDBE OVOG ZAKONA PRIMENJIVAĆE SE OD 1. JANUARA 2024. GODINE.

ČLAN 4.

OVAJ ZAKON STUPA NA SNAGU OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”.

**OBRAZAC IZJAVE O USKLAĐENOSTI PROPISA
SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE**

1. Ovlašćeni predlagač: Vlada
Obrađivač: Ministarstvo finansija

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje

Draft Law on Amendments to Law on mandatory social security insurance contributions

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa,

Naslov IV - Slobodan protok robe, član 37. Sporazuma

Naslov V - Kretanje radnika, poslovno nastanjivanje, pružanje usluga, kretanje kapitala, član 51. Sporazuma

Naslov VIII - Politike saradnje, član 101. Sporazuma

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,

Primenjuje se rok iz člana 72. Sporazuma, kao opšti rok za usklađivanje propisa.

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

/

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

/

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

/

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

Ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

Ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Ne.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

Predlog zakona nije bio predmet konsultacija sa Evropskom unijom. U izradi Predloga zakona nisu učestvovali konsultanti.